

Wrocław, dnia 12 lutego 2025 r.

P.WR.54.7.2025

Pan
Maciej Koba
Wójt Gminy Żórawina
Urząd Gminy Żórawina
ul. Kolejowa 6
55-020 ŻÓRAWINA

Szanowny Panie,

Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu udziela wyjaśnienia w sprawie dotyczącej stosowania przepisów o finansach publicznych na Pański wniosek z dnia 15 stycznia 2025 roku.

Wniosek dotyczy udzielenia wyjaśnień w sprawie legalności ponoszenia przez gminę wydatków na budowę oświetlenia placów i ulic nie będących jej własnością, a znajdujących się na terenie gminy i należących do mieszkańców lub wspólnot.

Zgodnie z art. 216 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.), zwanej dalej „u.f.p.”, wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego są przeznaczone na realizację zadań określonych w odrębnych przepisach, a w szczególności na zadania własne jednostek samorządu terytorialnego.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465, z późn. zm.) zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. Zadania własne obejmują m.in. sprawy gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego

W świetle art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2024 r. poz. 266, z późn. zm.), zwanej dalej „p.e.”, do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy „finansowanie oświetlenia znajdujących się na terenie gminy:

- a) ulic,
- b) placów,
- c) dróg gminnych, dróg powiatowych i dróg wojewódzkich,
- d) dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, przebiegających w granicach terenu zabudowy,
- e) części dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym, wymagających odrębnego oświetlenia:
 - przeznaczonych do ruchu pieszych lub rowerów,
 - stanowiących dodatkowe jezdnie obsługujące ruch z terenów przyległych do pasa drogowego drogi krajowej”.

Przez finansowanie oświetlenia ustawodawca rozumie „finansowanie kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz koszty ich budowy i utrzymania” (art. 3 pkt 22 p.e.).

W wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 23 listopada 2021 r. sygn. akt I GSK 1053/21 wskazano m.in. iż: „Termin prawny »ulica« i termin prawny »plac« ujęte w art. 18 ust. 1 pkt 3 lit. a) i b) ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. — Prawo energetyczne obejmują ulicę lub/i plac, którego właścicielem jest gmina, w konsekwencji do zadań własnych gminy należy oświetlenie ulic i placów usytuowanych wyłącznie na nieruchomościach stanowiących własność gminy”. W wyroku z dnia 14 października 2021 r. sygn. akt I GSK 908/21 Naczelny Sąd Administracyjny potwierdził, że ustawowy obowiązek finansowania oświetlenia nie dotyczy wszystkich ulic i placów położonych na terenie gminy, a jedynie tych, które należą do dróg publicznych.

Ustawowy obowiązek gminy zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty powinien być rozumiany jako dotyczący potrzeb całej społeczności lokalnej. Regulacja art. 18 p.e. stanowi rozwinięcie w stosunku do regulacji art. 7 ust. 1 pkt 2 u.s.g. i służy do określenia szczegółowego zakresu działania gminy w dziedzinie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło oraz gaz, poprzez zastosowanie zamkniętego katalogu zadań obowiązkowych. Z konstrukcji przepisu art. 18 ust. 1 pkt 3 p.e. nie można wywodzić, że na gminie spoczywa obowiązek finansowania oświetlenia na wszystkich możliwych albo dowolnie wybranych ulicach i placach, lecz z uwagi na powiązanie systemowe z art. 7 ust. 1 pkt 2 u.s.g. obowiązek ten dotyczy wyłącznie ulic i placów, do których prawo dysponowania posiada gmina. Obowiązek finansowania przez gminę oświetlenia dotyczy wyłącznie ulic i placów, które wchodzą w skład mienia komunalnego.

Zgodnie z art. 1 ust. 4 i art. 13 pkt 11 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2025 r. poz. 7) Izba prowadzi działalność informacyjną w zakresie objętym nadzorem i kontrolą oraz udziela wyjaśnień na wystąpienia podmiotów wymienionych w art. 1 ust. 2 tej ustawy w sprawach dotyczących stosowania przepisów o finansach publicznych. Do ustawowo określonych kompetencji regionalnych izb obrachunkowych nie należy rozstrzyganie indywidualnych spraw oraz wydawanie opinii prawnych na wystąpienia podlegających jej nadzorowi jednostek.

Podkreślić również należy, że Izba nie posiada ustawowych kompetencji do dokonywania obowiązującej wykładni przepisów prawa. Ze względu na przedmiotowy zakres działalności Izby, jak również to, że jednostki samorządu terytorialnego działają we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność, wyjaśnienia Izby nie są wiążące dla wnioskującego o ich udzielenie, jak i innych organów.

Z poważaniem

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
we Wrocławiu
Lucyna Hanus